

POSTANOWIENIE

Dnia 8 sierpnia 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski

w sprawie z odwołania L. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Ostrowie
Wielkopolskim
z udziałem zainteresowanego A.K.
o ustalenie ubezpieczenia,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 8 sierpnia 2023 r.,
skargi kasacyjnej odwołującej się Spółki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi
z dnia 30 czerwca 2022 r., sygn. akt III AUa 70/22,

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od odwołującej się Spółki na rzecz organu rentowego
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240
(dwieście czterdzieści) zł z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 30 czerwca 2022 r., III AUa 70/22, Sąd Apelacyjny - Sąd
pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Łodzi oddalił apelację L. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością od wyroku z dnia 23 listopada 2021 r., V U 907/21, którym Sąd
Okręgowy w Kaliszu oddalił odwołanie od decyzji z dnia 31 sierpnia 2021 r. Zakładu
Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Ostrowie Wielkopolskim stwierdzającej, że
A.K. jako osoba wykonująca pracę na podstawie umowy zlecenia u płatnika składek

L. Spółka z o.o., podlega obowiązkowemu ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu i wypadkowemu w okresach: od 16 kwietnia 2020 r. do 30 kwietnia 2020 r.; od 1 czerwca 2020 r. do 31 lipca 2020 r.; od 1 września 2020 r. do 20 kwietnia 2021 r. a podstawa wymiaru składki na te ubezpieczenia wynosi: w listopadzie 2020 r. 3.046,40 zł; w grudniu 2020 r. 6.473,60 zł; w lutym 2021 r. 2.869,44 zł; w marcu 2021 r. 2.254,56 zł; w kwietniu 2021 r. 3.279,36 zł.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku płatnik składek zarzucił naruszenie art. 9 ust. 2c oraz ust. 4a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (dalej także: u.s.u.s.) przez ich wadliwą wykładnię, co w konsekwencji doprowadziło do ich błędnego zastosowania oraz przez ich niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji zobowiązanie płatnika składek do opłacenia składek ubezpieczenia emerytalnego, rentowego i wypadkowego, podczas gdy tego rodzaju zobowiązanie składkowe w ogóle nie powstało.

Przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący uzasadnił jej oczywistą zasadnością oraz potrzebą wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości oraz wywołujących rozbieżności w orzecznictwie.

Skarżący wywiódł, że brak jest podstaw do zaakceptowania stanowiska Sądu Apelacyjnego w kwestii przyjęcia, że zgodnie z art. 9 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zastrzeżenie "odsyłające" do ust. 2c tego artykułu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający równocześnie w stosunku pracy nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie kwotę równą co najmniej kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a powołanej ustawy).

Zdaniem odwołującego się należy uznać, że zleceniobiorca - emeryt będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu umowy zlecenia, o ile nie pozostaje równocześnie w stosunku pracy z innym pracodawcą.

Mając na uwadze powyższe skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w zmienionym składzie, z pozostawieniem

rozstrzygnięcia o kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym oraz we wszystkich instancjach; ewentualnie uchylenie zaskarżonego orzeczenia i rozstrzygnięcie sprawy co do istoty stosownie do art. 398¹⁶ k.p.c., a ponadto o zasądzenie od organu rentowego na rzecz odwołującego się kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i o rozpoznanie sprawy również pod nieobecność pełnomocnika odwołującego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, a w przypadku przyjęcia skargi o jej oddalenie oraz zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie spełnia przesłanek koniecznych dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1); istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2); zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia, którego rozpoznanie przez Sąd Najwyższy musi być uzasadnione względami o szczególnej doniosłości, wykraczającymi poza indywidualny interes skarżącego, a mającymi swoje źródło w interesie publicznym, w szczególności przez zapewnienie jednolitej wykładni i jednolitego stosowania prawa.

Nadto należy również podkreślić, że w orzecznictwie Sądu Najwyższego stwierdzono, że pomiędzy przesłanką oczywistej zasadności skargi kasacyjnej, a pozostałymi przesłankami jej przyjęcia do rozpoznania występuje stosunek krzyżowania się. Do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wystarczające jest stwierdzenie, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne albo istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych bądź też, że zachodzi nieważność postępowania. W tych przypadkach nie trzeba dodatkowo wykazywać oczywistej

zasadności skargi kasacyjnej, przy czym uważa się, że łączenie przesłanki oczywistej zasadności skargi z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego lub potrzebą wykładni przepisów jest wykluczone (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 8 grudnia 2022 r., I CSK 5245/22, LEX nr 3460032 oraz z dnia 27 kwietnia 2023 r., I CSK 6070/22, LEX nr 3569491).

Oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzeby wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający. Nieodzowne jest ponadto, wykazanie związku między oczekiwaną od Sądu Najwyższego wykładnią prawa a wynikiem postępowania kasacyjnego (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02 LEX nr 57231; z dnia 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14, LEX nr 1770903; z dnia 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18, LEX nr 2512065).

Natomiast oczywista zasadność skargi kasacyjnej ma miejsce, jeżeli zaskarżone nią orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437). Skarżący powinien wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, widoczną *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777). Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi

(postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Skarżący nie zdołał wykazać tak rozumianych podstaw przedsądu.

Powoływana potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących wątpliwości nie zachodzi, gdyż w orzecznictwie Sądu Najwyższego prezentowane jest jednolite stanowisko w powoływanej przez skarżącego kwestii.

W postanowieniu z dnia 16 lutego 2023 r., II USK 35/22 (LEX nr 3549740) Sąd Najwyższy przyjął, że ocena sytuacji prawnej zleceniobiorcy uprawnionego do emerytury lub renty, pozostającego w stosunku pracy, dokonywana z uwzględnieniem regulacji art. 9 ust. 2c u.s.u.s. powinna "wyprzedzać" ocenę dokonywaną wyłącznie na podstawie art. 9 ust. 4a. W praktyce z możliwością zastosowania zasady, w myśl której zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający w stosunku pracy nie podlega obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia, będziemy mieli zatem do czynienia wtedy, gdy podstawa wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne z tytułu pozostawania w stosunku pracy osiągnie kwotę określoną w art. 18 ust. 4 pkt 5a (to znaczy kwotę minimalnego wynagrodzenia za pracę), na co jednoznacznie wskazuje brzmienie zdania drugiego art. 9 ust. 2c *in fine*, które nie określa przecież wymienionych tam "innych tytułów", a zatem obejmuje także osoby pozostające w stosunku pracy. Natomiast, gdy podstawa wymiaru składek z tytułu pozostawania w stosunku pracy będzie niższa niż kwota minimalnego wynagrodzenia za pracę, zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający w stosunku pracy będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym również z tytułu wykonywania umowy zlecenia.

Podobnie w wyroku z dnia 21 marca 2019 r., II UK 548/17 (LEX nr 2638597) Sąd Najwyższy zaprezentował stanowisko, że zawarte w art. 9 ust. 4a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych zastrzeżenie "odsyłające" do ust. 2c tego artykułu powoduje, że zleceniobiorca uprawniony do emerytury lub renty pozostający równocześnie w stosunku pracy nie będzie podlegał obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym z tytułu wykonywania umowy zlecenia tylko wówczas, gdy wynagrodzenie uzyskiwane przez niego w ramach stosunku pracy osiągnie

kwotę co najmniej równą kwocie minimalnego wynagrodzenia za pracę (art. 18 ust. 4 pkt 5a powołanej ustawy).

Pogląd przyjęty przez Sąd Najwyższy w przywołanym wyżej orzeczeniu utrwała jednolitą linię orzecznictwa, zgodnie z którą na użytek zbiegu tytułów ubezpieczenia społecznego dla osób wykonujących pracę na podstawie umowy zlecenia porównuje się podstawę wymiaru składek w danym miesiącu, stanowiącą iloczyn umówionej stawki godzinowej i liczby godzin przepracowanych w tym miesiącu, z minimalnym wynagrodzeniem za pracę (art. 9 ust. 2c ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych; por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 stycznia 2023 r., II USK 170/22, LEX nr 3507355 oraz wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 22 października 2020 r., II UK 362/19, OSNP 2021 nr 12, poz. 134 oraz z dnia 27 stycznia 2021 r., II USKP 3/21, OSNP 2021 nr 11, poz. 126).

W związku z tym zasadne było stanowisko Sądu Apelacyjnego, który o obowiązku zapłaty składek na obowiązkowe ubezpieczenia społeczne z tytułu umowy zlecenia rozstrzygnął w oparciu o powoływaną wykładnię.

Z powyższych względów nie można więc orzec o przyjęciu skargi kasacyjnej do rozpoznania w oparciu o przesłankę określoną w art. 398⁹ § 1 pkt k.p.c.

Mając na uwadze powyższą argumentację, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 i art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. orzekł jak w sentencji.

(I.T.)

[ms]